GRĒGORIOU TOU DIALOGOU HĒ THEIA LEITOURGIA. S. GREGORIJ...

Chiesa cattolica, Georgius : Codinus

Digitized by Google

2

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ

ἡ θεία Λειτουργία.

699.3

S. GREGORII PAPÆ quem DIALOGVM Græci cognominant, diuinum Officium, ſiue MISSA.

Cum interpretatione Græca Georgij Codini.

BIBLIOTECA NAZIONALE FIRENZE 1879

Βασιλεῖ τ' ἀγαθῷ, κρατερῷ τ' αἰχμητῇ.

LVTETIÆ,

Apud FEDERICVM MORELLVM Architypographum Regium.

M. D. XCV.

Digitized by Google

Digitized by Google

C. V. IO. A S. ANDREA

ERVDITISS. AC RELIGIOSISS. Eccleſiæ Pariſ. Canonico FED. MORELLVS S.

EN Corollarium τῶν λειτουργικῶν. A te profectũ, fidei meæ commiſſum, ad te reuertitur, & cultiore habitu, typíſque informatum. Sic Heſiodus præcipit, Αὐτῷ τῷ μέτρῳ, καὶ λώιον. *Et hoc quoque munere locupletabitur Orientalis Eccleſiæ* γαζοφυλάκιον. *& ſimul euelletur ſcrupulus ex animo* εὐλαβῶν, *qui omnia tuta timent, cùm illã* γνησίαν *D. Petri* λειτουργίαν, *& hanc Gregorianam Græcè à Ge. Codino* κατὰ πόδας *expreſſam, inter ſe contulerint. Tu* V. C. *ex eorum numero qui*

Sæpe ſui memores alios fecere merendo;

tuêre tua, & vtere fruere tuis: & nos, vt facis, ama. bene vale, σεμνὴ κεφαλή.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ Διαλόγου ἡ θεία Λειτουργία.

ΟΜΈΛΛΩΝ ἱερεὺς ἱερουργήσειν, ἐνδὺς τὴν ἱερὰν ἐσθῆτα, καὶ στὰς ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου λέγει,

Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, ὅτι ἀγαθός.

Ὁ δὲ ὑπηρέτης ἀποκρινέσθω αὐτῷ τὸ λοιπόν·

Ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

Εἶτα κλίνας ἑαυτὸν ὁ ἱερεὺς λέγει·

Ἐξομολογοῦμαι τῷ θεῷ καὶ τῇ μακαρίᾳ παρθένῳ Μαρίᾳ, καὶ πᾶσιν ὑμῖν ἀδελφοί, ὅτι ἥμαρτον σφόδρα λόγῳ, ἔργῳ, διανοίᾳ καὶ ῥαθυμίᾳ. τούτου χάριν δέομαι ὑμῶν. δεήθητε ὑπὲρ ἐμοῦ τοῦ θεοῦ·

Καὶ ἀποκρινέσθωσαν οἱ παρεστῶτες διὰ τοῦ ὑπηρέτου.

Οἰκτειρήσαι σε ὁ παντοδύναμος κύριος· καὶ παράσχοι σοι ἄφεσιν τῶν ἁμαρτημάτων σου πάντων· καὶ ῥύσαιτό σε παντὸς κακοῦ· στερεώσειέ τε

S. GREGORII PAPÆ QVEM DIALOGVM Græci cognominant, diuinum officium, ſiue MISSA.

SACERDOS Miſſam celebraturus, ſacra veſte indutus, & ſtans ante altare dicit, *Confitemini Domino quoniam bonus.* Miniſter autem reſpondeat illi quod ſequitur, *Quoniam in ſeculũ miſericordia eius.* Deinde inclinans ſeipſum ſacerdos dicit: *Confiteor Deo & beatæ Virgini Mariæ & omnibus vobis fratres, quia peccaui nimis verbo, opere, cogitatione & omiſſione. Ideo precor vos vt oretis Deum pro me.* Tum reſpondeant qui adſunt, per miniſtrum, *Miſereatur tui omnipotẽs Deus, & tribuat tibi remiſſionem peccatorum tuorum, & liberet te*

καὶ βεβαιώσειεν ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ, καὶ ἀνάξειεν εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ. Αμήν. Εἶτα ὁ ἱερεὺς ἐπεύχεται·

Λύσιν καὶ ἄφεσιν πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν παράσχοι ἡμῖν ὁ παντοδύναμος κύριος·

Ἀποκρίνονται. Αμήν.

Ταύτης τῆς λύσεως καὶ τῆς συγχωρήσεως γινομένης, ὀρθώσας ἑαυτὸν λεγέτω.

Η βοήθεια ἡμῶν ἐν ὀνόματι κυρίου. ὁ λαός. Τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

Καὶ προσεγγίσας τῷ θυσιαστηρίῳ, πάλιν κλίνας λέγει τὴν εὐχὴν ταύτην, Αφελε ἀφ' ἡμῶν δέσποτα πάσας τὰς ἀνομίας ἡμῶν, ἵνα καθαραῖς διανοίαις ἀξιωθῶμεν εἰσελθεῖν εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ. Αμήν.

Ταύτην εἰπὼν τὴν εὐχὴν φιλείτω τὸ θυσιαστήριον, καὶ ὀρθωθεὶς σφραγιζέσθω ἑαυτὸν τῷ σημείῳ τοῦ σταυροῦ, καὶ τότε ἀρχέσθω τῆς λειτουργίας.

Επειδὴ δὲ ἐν τῇ τῶν Λατίνων λειτουργίᾳ τὰ μὲν ὡσαύτως λέγεται, τὰ δὲ καὶ ἀμείβεται ἢ προστίθεται σύμφωνα ταῖς κοιναῖς ἑορταῖς ἢ μνήμαις ἁγίων, ὑποδείγματος χάριν ἔδοξεν ἐκθέσθαι) τὴν ἑορτὴν τῆς ἁγίας τριάδος πληρουμένην ἱερουργίαν. Ανελθὼν τοίνυν ὁ ἱερεὺς καὶ στὰς ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου λέγει·

Εὐλογημένη εἴη ἡ ἁγία τριὰς, καὶ ἀδιαίρετος μονάς· ἐξομολογησόμεθα αὐτῇ, ὅτι

Digitized by Google

ab omni malo, ſaluétque te, & confirmet in omni opere bono, ac perducat in vitam æternam. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum. Amen. Deinde precatur Sacerdos. *Abſolutionem & remiſsionem omnium peccatorum noſtrorum tribuat nobis omnipotens Dominus.* Reſpondent. Amen. Hac remiſſione & abſolutione facta erigens ſe ipſum dicat, *Adiutorium noſtrum in nomine Domini.* Populus. *Qui fecit cœlum & terram.* Et accedens rurſus, inclinans ſe dicit hanc orationem. *Aufer à nobis Domine cunctas iniquitates noſtras vt ad ſancta ſanctorum puris mereamur mentibus introire, per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.* Hac oratione dicta oſculetur altare, & erectus ſignet ſeipſum ſigno crucis, & tum Miſſam incipiat. Quandoquidem in Miſſa Latinorũ nonnulla quidem eodẽ modo dicuntur, non nulla verò, aut mutantur, aut adduntur quę ſolemnibus ac cõmunibus feſtis memoriiſque ſanctorum conueniant, viſum eſt exempli cauſſa feſti ſanctæ Trinitatis Miſſam proponere. Aſcendẽs itaque Sacerdos ſtánſque ante altare dicit: *Benedicta ſit ſancta Trinitas, atque indiuiſa vnitas: confitebimur ei, quia*

Digitized by Google

ἐποίησε μεθ' ἡμῶν τὸ ἔλεος αὐτῆς. εὐλογήσωμεν τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα. Ἀμήν.

Δόξα πατρὶ καὶ υἱῷ καὶ ἁγίῳ πνεύματι. (καὶ τὰ ἑξῆς.) Κύριε ἐλέησον. γ'. Χριστὲ ἐλέησον. γ'. Κύριε ἐλέησον. γ'. εἶτα. Δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ, μέχρι τοῦ, Σὺ εἶ μόνος ἅγιος, σὺ εἶ μόνος κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρός. Ἀμήν. Εἶτα τὴν εὐχήν.

Παντοδύναμε θεὲ καὶ αἰώνιε, ὁ χαρισάμενος ἡμῖν τοῖς δούλοις σου ἐν τῇ τῆς ἀληθοῦς πίστεως ὁμολογίᾳ τῆς αἰωνίου τριάδος ἐπιγνῶναι τὴν δόξαν, καὶ ἐν τῇ τῆς μεγαλειότητος δυνάμει προσκυνεῖν τὴν μονάδα, σοῦ δεόμεθα, ἵνα τῇ στερρότητι τῆς πίστεως ταύτης ἀπὸ πάντων τῶν ἐναντίων ἀεὶ διατηρηθῶμεν ἀνώτεροι. διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς μετὰ σοῦ ζῇ καὶ βασιλεύει ἐν ἑνότητι τοῦ ἁγίου πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Εἶτα ὁ Ἀπόστολος· μεθ' ὃν στίχος μετὰ τοῦ ἀλληλούια. εἶτα τὸ εὐαγγέλιον· καὶ μετὰ τοῦτο λέγει τὸ σύμβολον τῆς πίστεως.

Πιστεύω

ſecit nobiſcum miſericordiam ſuam. Benedicamus Patrem & Filium cum ſancto Spiritu, Amen. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto. Et quæ ſequuntur. *Kyrie eleiſon,* ter. *Chriſte eleiſon,* ter. *Kyrie eleiſon,* ter.

Deinde. *Gloria in excelſis Deo,* vſque ad, *Tu ſolus ſanctus, tu ſolus es Dominus Ieſu Chriſte, in gloria Dei patris, Amen.* Deinde orationem.

Omnipotens ſempiterne Deus, qui dediſti famulis tuis in confeßione veræ Fidei æternæ Trinitatis gloriam agnoſcere, & in potentia maieſtatis adorare vnitatem: quæſumus vt eiuſdem Fidei firmitate ob omnibus ſemper muniamur aduerſis: Per dominum noſtrum Ieſum Chriſtum filium tuum, qui tecum viuit & regnat in vnitate ſpiritus ſancti, nunc & ſemper in ſecula ſeculorũ, Amen.

Deinde Apoſtolus; poſt quem verſus cum Alleluia. Deinde Euangelium, & poſt illud, Fidei ſymbolum recitat.

Digitized by Google

Πιστεύω εἰς ἕνα θεόν. καὶ τὰ ἑξῆς. εἶτα,

Εὐλογητὸς ὁ θεός, καὶ πατήρ, καὶ ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα, ὅτι ἐποίησε μεθ' ἡμῶν τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

Εἶτα ποιεῖ τὴν προσκομιδὴν, καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον, καὶ κατέχων ταῖς χερσὶν ἀμφοτέραις, καὶ μικρὸν ἀνάγων αὐτὸ λέγει.

Πρόσδεξαι τὴν προσφορὰν ταύτην ἁγία τριάς, ἣν σοι προσφέρω εἰς ἀνάμνησιν τοῦ πάθους τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ παράσχου ταύτην ἐνώπιον τῆς σῆς δόξης εὐπρόσδεκτον ἀναβῆναι· ἔλεόν τε μετὰ σοῦ καὶ σωτηρίαν αἰώνιον, πᾶσι τοῖς εἰς σὲ πιστεύουσι κατεργάσασθαι.

Μετὰ δὲ τὸ ἀπονίψασθαι, συνάψας τὰς χεῖρας πρὸς τὸ στῆθος ἐλθών τε εἰς τὸ μέσον τοῦ θυσιαστηρίου ἐκχέων τὴν προσευχὴν λέγει· Ἐν ψυχῇ συντετριμμένῃ καὶ πνεύματι ταπεινώσεως προσδεχθείημεν ἐνώπιον σου Κύριε, καὶ οὕτω γένοιτο ἡ θυσία ἡμῶν, ὥστε παρὰ σοῦ σήμερον προσδεχθῆναι ἐν θρησκείᾳ. Μετὰ τοῦτο ὀρθώσας ἑαυτὸν, καὶ πρὸς τὸν λαὸν ἐπιστραφεὶς λέγει· Εὔξασθε ἀδελφοί, ἵνα ἡ ἐμὴ ὁμοίως καὶ ἡ ὑμετέρα θυσία ἔναντι κυρίου εὐπρόσδεκτος γένηται. Εἶτα λέγει τὴν εὐχήν.

Digitized by Google

Credo in vnum Deum,& cætera. Poſtea. *Benedictus ſit Deus & Pater vnigenitúſque Dei filius, ſanctus quoque Spiritus: quia fecit nobiſcum miſericordiam ſuam.*

Deinde oblationem peragit, & accipiens calicem, manúque eum tenẽs vtraque, ac paululum eleuans dicit,

Suſcipe ſancta Trinitas hãc oblationem, quam tibi offerimus ob memoriam paſsionis Domini noſtri Ieſu Chriſti, & concede vt acceptabilis in conſpectu gloriæ tuæ aſcendat, & miſericordiam apud te ac ſalutem æternam omnibus in te credentibus operetur.

Poſtea vero quàm manus lauit, eáſque ante pectus iunxit, ad medium progreſſus altare effundens orationem dicit: *In ſpiritu humilitatis & in animo contrito ſuſcipiamur à te Domine, & ſic fiat ſacrificium noſtrum in conſpectu tuo hodie, vt placeat tibi domine Deus.* Poſtea ſeipſum erigens & ad populũ conuertens ait. *Orate fratres vt meum pariter ac veſtrum ſacrificium acceptabile fiat apud Dominum.*

Deinde dicit orationem.

Κύριε ὁ θεὸς ἁγίασον δεόμεθά σου ταύτης τῆς προσφορᾶς τὴν θυσίαν τῇ ἐπικλήσει τοῦ ἁγίου ὀνόματός σου, καὶ δι᾽ αὐτῆς τελείωσον ἡμᾶς, ὥστε προσαγαγεῖν σοι ἡμᾶς αὖθις δῶρον αἰώνιον, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Λεγέτω δ᾽ αὐτὴν μυστικῶς. εἶτα ἐκφωνεῖ.
Εἰς πάντας αἰῶνας τῶν αἰώνων. ὁ λαός. (Ἀμήν.)
ὁ ἱερεύς· Ὁ κύριος μεθ᾽ ἡμῶν. ὁ λαός. καὶ μετὰ τοῦ πνεύματός σου (ὁ ἱερεύς·) Ἄνω τὰς καρδίας. ὁ λαός. Σχῶμεν πρὸς τὸν κύριον.
ὁ ἱερεύς. Εὐχαριστήσωμεν τῷ κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν. ὁ λαός. Ἄξιον καὶ δίκαιον ἐστίν.
ὁ ἱερεὺς ἐπεύχεται. Ἀληθῶς ἄξιον καὶ δίκαιον, πρέπον τε καὶ σωτηριῶδες ἡμᾶς σοι πάντοτε καὶ πανταχοῦ χάριτας ὁμολογεῖν, ἅγιε, αἰώνιε κύριε, θεὲ πάτερ παντοκράτορ· ὃς σὺν τῷ μονογενεῖ σου υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ σου πνεύματι, εἷς ὑπάρχεις θεός, εἷς κύριος, οὐκ ἐν ἑνὸς προσώπου μονάδι, ἀλλ᾽ ἐν μιᾶς οὐσίας τρισὶ προσώποις. ὃ γὰρ ἀποκαλύπτοντός σου πιστεύομεν, τοῦτο καὶ περὶ τοῦ υἱοῦ σου, τοῦτο καὶ περὶ τοῦ ἁγίου σου πνεύματος ἀδιακρί-

Digitized by Google

Sanctifica quæſumus domine Deus noſter per tui ſancti nominis inuocationem huius oblationis hoſtiam, & per eam perfice vt offeramus noſmetipſos tibi munus æternum. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum. Dicat autem illam ſecreto. Deinde elata voce ait. *Per omnia ſecula ſeculorum.* Populus. *Amen.* Sacerdos. *Dominus vobiſcum.* Populus. *Et cum Spiritu tuo.* Sacerdos. *Surſum corda.* Populus. *Habemus ad Dominum.* Sacerdos. *Gratias agamus Domino Deo noſtro.* Populus. *Dignum & iuſtum eſt.* Sacerdos orat. *Vere dignum & iuſtũ eſt, æquum & ſalutare, nos tibi ſemper & vbique gratias agere, Domine ſancte pater omnipotẽs æterne Deus, qui cum vnigenito Filio tuo & Spiritu ſancto tuo vnus es Deus, vnus es dominus, non in vnius ſingularitate perſonæ, ſed in vnius ſubſtantiæ tribus perſonis. quod enim de tua gloria reuelante te credimus, hoc de Filio tuo, hoc de Spiritu ſancto tuo, ſine differentia*

Digitized by Google

τως καὶ χωρὶς διαφορᾶς πάσης φρονοῦμεν· ἵνα οὕτως ἐν τῇ τῆς ἀληθοῦς καὶ αἰωνίου θεότητος ὁμολογίᾳ ἐν μὲν τοῖς προσώποις ἡ ἰδιότης, ἡ δὲ μονὰς ἐν τῇ οὐσίᾳ, ἡ δὲ ἰσότης ἐν τῇ μεγαλειότητι προσκυνῆται. ἣν ὑμνοῦσιν οἱ ἄγγελοι καὶ οἱ Ἀρχάγγελοι, τὰ Χερουβὶμ καὶ τὰ Σεραφὶμ, ἀεὶ καὶ ἀκαταπαύστως βοῶντα, καὶ λέγοντα. ὁ λαός. Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος, κύριος Σαβαώθ· πλήρης ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ τῆς δόξης σου. Καὶ τὰ λοιπά. Ὁ ἱερεὺς μυστικῶς. Σοὶ τοίνυν ἐπιεικέστατε καὶ εὔσπλαγχνε πάτερ προσπίπτοντες αἰτοῦμεν καὶ ἱκετεύομεν διὰ τοῦ μονογενοῦς σοῦ υἱοῦ, κυρίου δὲ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα μετ' εὐμενείας προσδέξῃ καὶ εὐλογήσῃς τὴν προσφορὰν, ταῦτα τὰ δῶρα, ταύτην τὴν ἁγίαν καὶ ἄψαυστον καὶ καθαρωτάτην θυσίαν, ἥν σοι προσάγομεν ἐν πρώτοις ὑπὲρ τῆς ἁγίας σου καὶ Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἣν ἐν πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ καταξίωσον εἰρηνοποιεῖν, διατηρεῖν, ἑνοῦν καὶ ποιμαίνειν, ἅμα τῷ δούλῳ σου Πάπα ἡμῶν τῷ δεῖνι, καὶ τῷ βασιλεῖ ἡμῶν

[& ſine vlla diſcretione] *ſentimus, vt in confeßione veræ ſempiternæque deitatis, & in perſonis proprietas, & in eſſentia vnitas, & in maieſtate adoretur æqualitas. Quam laudant Angeli & Archangeli, Cherubim quoque ac Seraphim, quæ non ceſſant clamare quotidie vna voce dicentia.* Populus.
Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Sabaoth, pleni ſunt cœli & terra gloria tua, &c. Sacerdos ſecretò.

Te igitur clementißime ac miſericors Pater, per Ieſum Chriſtum filium tuum Dominum noſtrum, ſupplices rogamus ac petimus vti accepta habeas, & benedicas, hæc dona, hæc munera, hæc ſancta ſacrificia, illibata, imprimis quæ tibi offerimus pro Eccleſia tua ſancta Catholica: quam pacificare, cuſtodire, adunare & regere digneris toto orbe terrarum: vna cum famulo tuo Papa noſtro N. *& Rege noſtro* N.

Digitized by Google

πᾶσι τοῖς ὀρθοδόξοις τοῖς Καθολικῆς καὶ Απο-
στολικῆς πίστεως λατρευταῖς. Μνήσθητι κύριε
τῶν δούλων σου πάντων καὶ πασῶν, καὶ πάντων
τῶν παρεστώτων σοί. ὧν ἡ πίστις ἔγνωσταί σοι
καὶ ἡ εὐλάβεια δήλη· ὑπὲρ ὧν σοι προσφέ-
ρομεν, ἢ καὶ ἐκεῖνοι προσάγουσι σοι ταύτην
τῆς αἰνέσεως τὴν θυσίαν ὑπέρ τε ἑαυτῶν καὶ
τῶν ἰδίων πάντων, ὑπὲρ ἀπολυτρώσεως τῶν
ψυχῶν αὐτῶν, ὑπὲρ ἐλπίδος τῆς σωτηρίας
αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς ὑγείας αὐτῶν, ἀποδι-
δόντες σοὶ τῷ αἰωνίῳ καὶ ἀληθεῖ καὶ ζῶντι
θεῷ τὰς εὐχὰς αὐτῶν. Κοινωνοῦντες καὶ τὴν
μνήμην σέβοντες, ἐν πρώτοις τῆς ἐνδόξου
καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, τῆς μητρὸς τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῶν μα-
καρίων Αποστόλων, καὶ Μαρτύρων, Πέτρου,
καὶ Παύλου, Ανδρέου, Ιακώβου, Ιωάννου, Θω-
μᾶ, Ιακώβου, Φιλίππου, Βαρθολομαίου, Σί-
μωνος, Θαδδαίου, Ματθίου, Κλήτου, Κλή-
μεντος, Ξύστου, Κορνηλίου, Κυπριανοῦ, Λαυ-
ρεντίου, Χρυσογόνου, Ιωάννου, καὶ Παύλου, Κο-
σμᾶ, καὶ Δαμιανοῦ, καὶ πάντων σου τῶν
ἁγίων

& omnibus orthodoxis Catholicæ & Apoſtolicæ Fidei cultoribus. Memento Domine famulorum tuorum cunctorum atque cunctarum, & omnium [tibi aſtantium] *quorum tibi fides cognita eſt & nota deuotio, pro quibus tibi offerimus vel qui tibi offerunt hoc Sacrificium laudis, pro ſe ſuiſque omnibus, pro redemptione animarum ſuarum, pro ſpe ſalutis, & incolumitatis ſuæ, tibique reddunt vota ſua æterno Deo viuo & vero.*

Communicantes & memoriam venerantes in primis glorioſæ & ſemper-virginis Mariæ genitricis Dei & Domini noſtri IESV *Chriſti: & beatorum Apoſtolorum ac Martyrum tuorum Petri, & Pauli, Andreæ, Iacobi, Ioannis, Thomæ, Iacobi, Philippi, Bartholomæi, Simonis, Thadæi, Lini, Cleti, Clementis, Xyſti, Cornelij, Cypriani, Laurentij, Chryſogoni, Ioannis & Pauli, Coſmæ & Damiani, & omnium*

ἁγίων, ὧν ταῖς ἀγαθοεργίαις καὶ δεήσεσι χά-
ρισαι ἡμῖν ἐν πᾶσι καὶ διὰ πάντων τῷ τῆς
σῆς βοηθείας ὑπερασπισμῷ τετειχισμένοις
ὑπάρχειν, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ. Ἀμήν. Ταύτην τὴν ἡμε-
τέραν τῆς οἰκίας σου δουλικὴν προσφορὰν
δεόμεθά σου κύριε μετ' εὐμενείας προσ-
δέξασθαι τάς τε ἡμέρας ἡμῶν ἐν τῇ σῇ τη-
ρῆσαι εἰρήνῃ, καὶ τῆς αἰωνίου κατακρίσεως
ἡμᾶς λυτρώσασθαι, καὶ ἐν τῇ τῶν ἐκλεκ-
τῶν σου ποίμνῃ εὐδόκησαι ἡμᾶς συναριθ-
μηθῆναι· ἣν δὴ προσφορὰν ποίησαι κα-
ταξιῶσον κύριε εὐλογημένην, ἀπογεγραμ-
μένην, βεβαίαν, λογικὴν καὶ εὐπρόσδεκτον.
ὥστε γενέσθαι ἡμῖν σῶμα καὶ αἷμα τοῦ ἀγα-
πητοῦ σου υἱοῦ, κυρίου δὲ ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ· ὃς πρὸ τοῦ παθεῖν λαβὼν ἄρτον εἰς τὰς
ἁγίας καὶ προσκυνητὰς αὐτοῦ χεῖρας, καὶ
ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς πρὸς τὸν οὐρα-
νὸν εἰς σὲ τὸν πατέρα αὐτοῦ τὸν παντοκρά-
τορα θεόν, καὶ εὐχαριστήσας, εὐλογήσας τε καὶ
κλάσας, δέδωκε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, λέγων·

Digitized by Google

ſanctorum tuorum: quorum meritis precibúſque concedas, ut in omnibus protectionis tuæ muniamur auxilio. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Hanc igitur oblationem ſeruitutis noſtræ, ſed & cunctæ familiæ tuæ, quæſumus, Domine: ut placatus accipias, diéſque noſtros in tua pace diſponas, atque ab æterna damnatione nos eripi, & in electorum tuorum iubeas grege numerari. Quam oblationem tu Deus in omnibus quæſumus benedictam, aſcriptam, ratã, rationabilem acceptabilémque facere digneris: ut nobis corpus, & ſanguis fiat dilectiſsimi filij tui Domini noſtri Ieſu Chriſti. Qui pridie quam pateretur accepit panem in ſanctas ac venerabiles manus ſuas: & eleuatis oculis in cœlum, ad te Deum patrem ſuum omnipotentem, tibi gratias agens benedixit, fregit, deditque diſcipulis ſuis, dicens:

Digitized by Google

Ἐν τούτῳ τῷ χωρίῳ λαβὼν ὁ ἱερεὺς τὸν ἄρτον ταῖς δυσὶ χερσὶν αὐτοῦ ὑψοῖ αὐτὸν ἄνω βλέπων κατ' ἀνατολάς, καὶ ἐμφαίνων τοῦτον παντὶ τῷ λαῷ, λέγει μυστικῶς τό,

Λάβετε, φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου. Ὁμοίως δὲ μετὰ τὸ δειπνῆσαι λαβὼν καὶ τοῦτο τὸ λαμπρότατον ποτήριον εἰς τὰς ἁγίας αὐτοῦ χεῖρας ὁμοίως τὰς χάριτας ὁμολογήσας, εὐλόγησε καὶ δέδωκε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, λέγων, Λάβετε καὶ πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες, τοῦτό ἐστι τὸ ποτήριον τοῦ αἵματός μου τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ μυστήριον τῆς πίστεως, τὸ ὑπὲρ ἡμῶν καὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

Ὑψῶν δὲ καὶ τὸ ποτήριον ὁμοίως, καθὼς καὶ τὸν ἄρτον, λέγει.

Ὁσάκις δ' ἂν τοῦτο ποιεῖτε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν τοῦτο ποιεῖτε. Ὅθεν καὶ ἡμεῖς οἱ σοὶ δοῦλοι, κύριε, καὶ ὁ λαός σου οὗτος ὁ ἅγιος, μεμνημένοι αὐτοῦ τοῦ μονογενοῦς σου υἱοῦ, κυρίου δὲ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τοῦ μακαρίου πάθους, ἔτι τε τῆς ἐκ τοῦ ᾅδου ἀναστάσεως, καὶ τῆς εἰς οὐρανοὺς ἐνδόξου ἀναβάσεως, προσφέρομεν τῇ μεγαλοσύνῃ σου

Digitized by Google

Hoc loco Sacerdos accepto ambabus manibus ſuis, pane, ipſum attollit ſurſum reſpiciens ad orientem, cúmque toti populo oſtendens ait ſecreto, *Accipite & manducate. Hoc eſt corpus meum.*

Simili modo poſtquam cœnatum eſt, accipiens & hunc præclarum calicem in ſanctas ac venerabiles manus ſuas: item tibi gratias agens, benedixit dedítque diſcipulis ſuis, dicens, Accipite & bibite ex eo omnes. Hic eſt enim calix ſanguinis mei noui & æterni teſtamenti, myſterium Fidei, qui pro vobis, & pro multis effundetur in remiſsionem peccatorum.

Eleuans autem calicem eodem modo quo panem, ait,

Hæc quotieſcunque feceritis: in mei memoriam facietis. Vnde & memores, Domine, nos ſerui tui, ſed & plebs tua ſancta, eiuſdem Chriſti filij tui Domini noſtri, tam beatæ paſsionis, nec non ab inferis reſurrectionis, ſed & in cœlos glorioſæ aſcenſionis; offerimus Maieſtati tuæ,

Digitized by Google

ἐκ τῶν σῶν δωρεῶν, καὶ χαρίτων, θυσίαν ἁγίαν, ἄρτον ἅγιον ζωῆς αἰωνίου, καὶ ποτήριον σωτηρίου διηνεκοῦς. ἐφ' ἃ ἵλεῳ, καὶ εὐσπλάγχνῳ προσώπῳ ἀξίωσον ἐπιβλέψαι, καὶ προσδέξασθαι, ὡς τὰ δῶρα τοῦ δικαίου παιδός σου Ἄβελ καὶ τοῦ Πατριάρχου ἡμῶν Ἀβραὰμ θυσίαν, καὶ ὅ σοι προσήνεγκεν ὁ ἀρχιερεύς σου Μελχισεδὲκ θυσίαν ἁγίαν, θυσίαν ἄχραντον· προσπίπτοντες δεόμεθά σου, κύριε, πρόσταξον ἀπενεχθῆναι ταῦτα διὰ χειρὸς Ἀγγέλου σου εἰς τὸ ὑπερουράνιόν σου θυσιαστήριον ἐνώπιον τῆς σῆς μεγαλειότητος. ἵνα πάντες ὅσοι τῇ μετοχῇ τοῦ ἁγίου τούτου θυσιαστηρίου, τοῦ ἁγίου καὶ ἱερωτάτου σώματος, καὶ αἵματος τοῦ υἱοῦ σου κοινωνῶμεν, πάσης εὐλογίας, καὶ χάριτος οὐρανίου πληρούμενοι, δι' αὐτοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀμήν.

Μνήσθητι, καὶ τῶν δούλων σου πάντων, καὶ πασῶν, οἱ μετὰ τοῦ σημείου τῆς πίστεως προαπῆλθον ἡμῶν, καὶ ὕπνον εἰρήνης κεκοίμηνται· καὶ δεόμεθά σου, ἵνα πᾶσι τοῖς ἐν

de tuis donis ac datis, Hoſtiam puram, Hoſtiam ſanctam, Hoſtiam immaculatam, panem ſanctum vitæ æternæ, & calicem ſalutis perpetuæ: ſupra quæ propitio ac ſereno vultu reſpicere digneris, & accepta habere, ſicut munera pueri tui iuſti Abel, & ſacrificium Patriarchæ noſtri Abrahæ, & quod tibi obtulit ſummus Sacerdos tuus Melchiſedech: ſanctum ſacrificium, immaculatam hoſtiam. Supplices te rogamus omnipotens deus, iube hæc perferri per manus ſancti Angeli tui in ſupercœleſte altare tuum, in conſpectu diuinæ maieſtatis tuæ, vt quotquot ex hac altaris participatione ſacroſanctum filij tui corpus & ſanguinem ſumpſerimus, omni benedictione cœleſti & gratia repleamur, per eundem Chriſtum Dominum noſtrum, Amen.

Memento etiam domine famulorum tuorum, cunctorum atque cunctarum, qui nos † præceſſerunt cum ſigno Fidei, & dormiunt in ſomno pacis. Ipſis Domine & omnibus in præmortui ſunt.

Digitized by Google

Χριστῷ ἀναπαυσαμένοις χώραν ἀναψύξεως καὶ φωτὸς, καὶ εἰρήνης, παράσχῃς δι' αὐτοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ. Αμήν. Ημῖν τε τοῖς ἁμαρτωλοῖς δούλοις σου τοῖς τῷ πλήθει τῶν οἰκτιρμῶν σου, Αποστόλων, καὶ Μαρτύρων, Ιωάννου, Στεφάνου, Ματθίου, καὶ Βαρνάβα, Ιγνατίου, Αλεξάνδρου, Μαρκελίνου, Φηλικιτάτης, περπετούας, Αγάθης, Λουκίας, Αγνῆς, Καικιλίας, Αναστασίας, καὶ πάντων σου τῶν ἁγίων, ὧν τῇ ἑταιρείᾳ καταξίωσον ἡμᾶς συνάψαι, ὁ μὴ τῶν ἔργων λογιστὴς ἀλλὰ συγγνωμῶν καὶ οἰκτιρμῶν παροχεὺς, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ταῦτα πάντα τὰ ἀγαθὰ κύριε δημιουργεῖς, ἁγιάζεις, ζωοποιεῖς, εὐλογεῖς καὶ παρέχεις ἡμῖν, δι' αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτοῦ καὶ ἐν αὐτῷ. εἶτα ἐκφωνεῖ. Εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ὁ λαός. Αμήν. Ο' ἱερεύς. Ευξώμεθα ταῖς σωτηριώδεσιν ἐντολαῖς διδαχθέντες καὶ τῇ θείᾳ παραδόσει τυπωθέντες τολμῶμεν λέγειν· Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. καὶ τὰ ἑξῆς μέχρι τοῦ, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ

Digitized by Google

& omnibus orthodoxis Catholicæ & Apoſtolicæ Fidei cultoribus. Memento Domine famulorum tuorum cunctorum atque cunctarum, & omnium [tibi aſtantium] quorum tibi fides cognita eſt & nota deuotio, pro quibus tibi offerimus vel qui tibi offerunt hoc Sacrificium laudis, pro ſe ſuiſque omnibus, pro redemptione animarum ſuarum, pro ſpe ſalutis, & incolumitatis ſuæ, tibique reddunt vota ſua æterno Deo viuo & vero.

Communicantes & memoriam venerantes in primis glorioſæ & ſemper-virginis Mariæ genitricis Dei & Domini noſtri IESV Chriſti: & beatorum Apoſtolorum ac Martyrum tuorum Petri, & Pauli, Andreæ, Iacobi, Ioannis, Thomæ, Iacobi, Philippi, Bartholomæi, Simonis, Thadæi, Lini, Cleti, Clementis, Xyſti, Cornelij, Cypriani, Laurentij, Chryſogoni, Ioannis & Pauli, Coſmæ & Damiani, & omnium

ἁγίων, ὧν ταῖς ἀγαθοεργίαις καὶ δεήσεσι χάρισαι ἡμῖν ἐν πᾶσι καὶ διὰ πάντων τῷ τῆς σῆς βοηθείας ὑπερασπισμῷ τετειχισμένοις ὑπάρχειν, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀμήν. Ταύτην τοίνυν τὴν ἡμετέραν τῆς οἰκίας σοῦ δουλικὴν προσφορὰν δεόμεθά σου κύριε. μετ' εὐμενείας προσδέξασθαι, τάς τε ἡμέρας ἡμῶν ἐν τῇ σῇ τηρῆσαι εἰρήνῃ, καὶ τῆς αἰωνίου κατακρίσεως ἡμᾶς λυτρώσασθαι, καὶ ἐν τῇ τῶν ἐκλεκτῶν σου ποίμνῃ εὐδόκησαι ἡμᾶς συναριθμηθῆναι· ἣν δὴ προσφορὰν ποιῆσαι καταξιώσον κύριε εὐλογημένην, ἀπογεγραμμένην, βεβαίαν, λογικὴν καὶ εὐπρόσδεκτον. ὥστε γενέσθαι ἡμῖν σῶμα καὶ αἷμα τοῦ ἀγαπητοῦ σου υἱοῦ, κυρίου δὲ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὃς πρὸ τοῦ παθεῖν λαβὼν ἄρτον εἰς τὰς ἁγίας καὶ προσκυνητὰς αὐτοῦ χεῖρας, καὶ ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς πρὸς τὸν οὐρανὸν εἰς σὲ τὸν πατέρα αὐτοῦ τὸν παντοκράτορα θεόν, καὶ εὐχαριστήσας, εὐλογήσας τὲ καὶ κλάσας, δέδωκε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, λέγων·

Digitized by Google

ſanctorum tuorum: quorum meritis precibúſque concedas, vt in omnibus protectionis tuæ muniamur auxilio. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Hanc igitur oblationem ſeruitutis noſtræ, ſed & cunctæ familiæ tuæ, quæſumus, Domine: vt placatus accipias, diéſque noſtros in tua pace diſponas, atque ab æterna damnatione nos eripi, & in electorum tuorum iubeas grege numerari. Quam oblationem tu Deus in omnibus quæſumus benedictam, aſcriptam, ratã, rationabilem acceptabilémque facere digneris: vt nobis corpus, & ſanguis fiat dilectiſſimi filij tui Domini noſtri Ieſu Chriſti. Qui pridie quam pateretur accepit panem in ſanctas ac venerabiles manus ſuas: & eleuatis oculis in cœlum, ad te Deum patrem ſuum omnipotentem, tibi gratias agens benedixit, fregit, deditque diſcipulis ſuis, dicens:

Digitized by Google

Ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ λαβὼν ὁ ἱερεὺς τὸν ἄρτον ταῖς δυσὶ χερσὶν αὐτοῦ ὑψοῖ αὐτὸν ἄνω βλέπων κατὰ ἀνατολάς, καὶ ἐμφαίνων τοῦτον πᾶσι τῷ λαῷ, λέγει μυστικῶς τό,

Λάβετε, φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου. Ὁμοίως δὲ μετὰ τὸ δειπνῆσαι λαβὼν καὶ τοῦτο τὸ λαμπρότατον ποτήριον εἰς τὰς ἁγίας αὐτοῦ χεῖρας ὁμοίως καὶ χάριτας ὁμολογήσας, εὐλόγησε καὶ δέδωκε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, λέγων, Λάβετε καὶ πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες, τοῦτό ἐστι τὸ ποτήριον τοῦ αἵματός μου τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ μυστήριον τῆς πίστεως, τὸ ὑπὲρ ἡμῶν καὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

Ὑψῶν δὲ καὶ τὸ ποτήριον ὁμοίως, καθὼς καὶ τὸν ἄρτον, λέγει.

Ὁσάκις γὰρ ἂν τοῦτο ποιεῖτε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν τοῦτο ποιεῖτε. Ὅθεν καὶ ἡμεῖς οἱ σοὶ δοῦλοι, κύριε, καὶ ὁ λαός σου οὗτος ὁ ἅγιος, μεμνημένοι αὐτοῦ τοῦ μονογενοῦς σου υἱοῦ, κυρίου δὲ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τοῦ μακαρίου πάθους, ἔτι τε τῆς ἐκ τοῦ ᾅδου ἀναστάσεως, καὶ τῆς εἰς οὐρανοὺς ἐνδόξου ἀναβάσεως, προσφέρομεν τῇ μεγαλωσύνῃ σου

Digitized by Google

Hoc loco Sacerdos accepto ambabus manibus ſuis, pane, ipſum attollit ſurſum reſpiciens ad orientem, eúmque toti populo oſtendens ait ſecreto, *Accipite & manducate. Hoc eſt corpus meum.*

Simili modo poſtquam cœnatum eſt, accipiens & hunc præclarum calicem in ſanctas ac venerabiles manus ſuas: item tibi gratias agens, benedixit deditque diſcipulis ſuis, dicens, Accipite & bibite ex eo omnes. Hic eſt enim calix ſanguinis mei noui & æterni teſtamenti, myſterium Fidei, qui pro vobis, & pro multis effundetur in remiſsionem peccatorum.

Eleuans autem calicem eodem modo quo panem, ait,

Hæc quotieſcunque feceritis: in mei memoriam facietis. Vnde & memores, Domine, nos ſerui tui, ſed & plebs tua ſancta, eiuſdem Chriſti filij tui Domini noſtri, tam beatæ paſsionis, nec non ab inferis reſurrectionis, ſed & in cœlos glorioſæ aſcenſionis, offerimus Maieſtati tuæ,

ἐκ τῶν σῶν δωρεῶν, καὶ χαρίτων, θυσίαν ἁγίαν, ἄρτον ἅγιον ζωῆς αἰωνίου, καὶ ποτήριον σωτηρίου διηνεκοῦς. ἐφ' ἃ ἵλεῳ, καὶ εὐσπλάγχνῳ προσώπῳ ἀξίωσον ἐπιβλέψαι, καὶ προσδέξασθαι, ὡς τὰ δῶρα τοῦ δικαίου παιδός σου Ἄβελ καὶ τοῦ Πατριάρχου ἡμῶν Ἀβραὰμ θυσίαν, καὶ ὃ σοι προσενήνοχεν ὁ ἀρχιερεύς σου Μελχισεδὲκ θυσίαν ἁγίαν, θυσίαν ἄχραντον· προσπίπτοντες δεόμεθά σου, κύριε, πρόσταξον ἀπενεχθῆναι ταῦτα διὰ χειρὸς Ἀγγέλου σου εἰς τὸ ὑπερουράνιόν σου θυσιαστήριον ἐνώπιον τῆς σῆς μεγαλειότητος. ἵνα πάντες ὅσοι τῇ μετοχῇ τοῦ ἁγίου τούτου θυσιαστηρίου, τοῦ ἁγίου καὶ ἱερωτάτου σώματος, καὶ αἵματος τοῦ υἱοῦ σου κοινωνῶμεν, πάσης εὐλογίας, καὶ χάριτος οὐρανίου πληρούμενοι, δι' αὐτοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀμήν.

Μνήσθητι, καὶ τῶν δούλων σου πάντων, καὶ πασῶν, οἳ μετὰ τοῦ σημείου τῆς πίστεως προαπῆλθον ἡμῶν, καὶ ὕπνον εἰρήνης κεκοίμηνται· καὶ δεόμεθά σου, ἵνα πᾶσι τοῖς ἐν

de tuis donis ac datis, Hoſtiam puram, Hoſtiam ſanctam, Hoſtiam immaculatam, panem ſanctum vitæ æternæ, & calicem ſalutis perpetuæ: ſupra quæ propitio ac ſereno vultu reſpicere digneris, & accepta habere, ſicut munera pueri tui iuſti Abel, & ſacrificium Patriarchæ noſtri Abrahæ, & quod tibi obtulit ſummus Sacerdos tuus Melchiſedech: ſanctum ſacrificium, immaculatam hoſtiam. Supplices te rogamus omnipotens deus, iube hæc perferri per manus ſancti Angeli tui in ſupercœleſte altare tuum, in conſpectu diuinæ maieſtatis tuæ, vt quotquot ex hac altaris participatione ſacroſanctum filij tui corpus & ſanguinem ſumpſerimus, omni benedictione cœleſti & gratia repleamur, per eundem Chriſtum Dominum noſtrum, Amen.

Memento etiam domine famulorum tuorum, cunctorum atque cunctarum, qui nos † præceſſerunt cum ſigno Fidei, & dormiunt in ſomno pacis. Ipſis Domine & omnibus in præmonul ſunt.

Χριστῷ ἀναπαυσαμένοις χώραν ἀναψύξεως καὶ φωτός, καὶ εἰρήνης, παράσχης δι' αὐτοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀμήν.
Ἡμῖν τε τοῖς ἁμαρτωλοῖς δούλοις σου τοῖς τῷ πλήθει τῶν οἰκτιρμῶν σου, Ἀποστόλων, καὶ Μαρτύρων, Ἰωάννου, Στεφάνου, Ματθίου, καὶ Βαρνάβα, Ἰγνατίου, Ἀλεξάνδρου, Μαρκελλίνου, Φηλικιτάτης, Περπετούας, Ἀγάθης, Λουκίας, Ἀγνῆς, Καικιλίας, Ἀναστασίας, καὶ πάντων σὺν τῶν ἁγίων, ὧν τῇ ἑταιρείᾳ καταξίωσον ἡμᾶς συνάψαι, ὁ μὴ τῶν ἔργων λογιστὴς ἀλλὰ συγγνωμῶν καὶ οἰκτιρμῶν παρέχεις, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ταῦτα πάντα τὰ ἀγαθὰ κύριε δημιουργεῖς, ἁγιάζεις, ζωοποιεῖς, εὐλογεῖς καὶ παρέχεις ἡμῖν, δι' αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτοῦ καὶ ἐν αὐτῷ. εἶτα ἐκφωνεῖ. Εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ὁ λαός. Ἀμήν. Ὁ ἱερεύς. Εὐξώμεθα ταῖς σωτηριώδεσιν ἐντολαῖς διδαχθέντες καὶ τῇ θείᾳ παραδόσει τυπωθέντες τολμῶμεν λέγειν· Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. καὶ τὰ ἑξῆς μέχρι τοῦ, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ

πονηροῦ

Digitized by Google

Chriſto quieſcentibus locum refrigerij, lucis, & pacis, vt indulgeas deprecamur, per eundem Chriſtum Dominum noſtrum. Nobis quoque peccatoribus famulis tuis de multitudine miſerationum tuarum ſperantibus partem aliquam, & ſocietatem donare digneris cum tuis ſanctis Apoſtolis & Martyribus, cum Ioanne, Stephano, Matthia, Barnaba, Ignatio, Alexandro, Marcellino, Petro, Felicitate, Perpetua, Agatha, Lucia, Agnete, Cæcilia, Anaſtaſia, & omnibus ſanctis tuis, intra quorum nos conſortium, non æſtimator meriti, ſed veniæ quæſumus largitor admitte. Per Chriſtum dominum noſtrum: Per quem hæc omnia ſemper bona creas, ſanctificas, Viuificas, Benedicis & præſtas nobis: Per ipſum, & cum ipſo, & in ipſo.

Deinde elata voce ait. *Per omnia ſecula ſeculorum.* Populus, *Amen.*
Sacerdos.

Oremus: Præceptis ſalutaribus moniti, & diuina inſtitutione formati audemus dicere: Pater noſter qui es in cœlis &c. vſque ad, *Sed libera nos à malo.*

πονηροῦ. τοῦτο γὰρ λέγει ὁ λαός. καὶ πάλιν ὁ ἱερεύς.
Ρῦσαι ἡμᾶς δεόμεθα κύριε παντὸς κακοῦ παρελθόντος, παρόντος καὶ μέλλοντος· καὶ μεσιτευούσης τῆς μακαρίας ἀειπαρθένου καὶ ἐνδόξου θεοτόκου Μαρίας, καὶ τῶν μακαρίων σου Ἀποστόλων καὶ πάντων σου τῶν ἁγίων, δώρησαι ἔλεος καὶ εἰρήνην ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν, ἵνα τῇ βοηθείᾳ τῶν πλουσίων σου οἰκτιρμῶν, πάσης τε ἁμαρτίας ῥυσθῶμεν, καὶ ἀπὸ πάσης ταραχῆς ἀπτόητοι διαμένωμεν, δι' αὐτοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὃς μετὰ σοῦ ζῇ καὶ βασιλεύει ἐν ἑνότητι τοῦ ἁγίου πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. Εἶτα· Ἡ εἰρήνη τοῦ κυρίου εἴη πάντοτε μεθ' ὑμῶν. καὶ ὁ λαός. Καὶ μετὰ τοῦ πνεύματός σου. Εἶτα διαιρεῖ ὁ ἱερεὺς τὸν ἄρτον εἰς δύο μερίδας, ὧν τὴν ἑτέραν πάλιν εἰς δύο καὶ τὸ διχοτόμημα δηλονότι τοῦ ὅλου καὶ τὸ ἥμισυ κατέχει τῇ ἀριστερᾷ χειρί, τὸ δὲ λοιπὸν ἐμβάλλει τῷ ποτηρίῳ, λέγων δίς.
Ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου, ἐλέησον ἡμᾶς. τὸ δὲ τρίτον λέγει.
Ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ

Digitized by Google

Id enim à populo dicitur. Et rurſus Sacerdos ait:

Libera nos quæſumus Domine ab omnibus malis præteritis, præſentibus & futuris: & intercedente beata & glorioſa ſemper-virgine Dei genitrice Maria, cum beatis Apoſtolis tuis, & omnibus ſanctis, da propitius pacem in diebus noſtris: vt ope copioſæ miſericordiæ tuæ adiuti, & à peccato ſimus ſemper liberi, & ab omni perturbatione ſecuri: Per eundem dominum noſtrum Ieſum Chriſtum filium tuum, qui tecum viuit & regnat in vnitate Spiritus ſancti, nunc & ſemper, & per omnia ſecula ſeculorum. Amē.

Deinde, *Pax Domini ſit ſemper vobiſcum.* Populus, *Et cum ſpiritu tuo.*

Deinde Sacerdos diuidit panem in duas partes, quarum alteram rurſus in duas, & dimidium totius cum alterius partis dimidio manu ſiniſtra tenet, reliquum autem in calicem immittit dicens bis. *Agnus Dei, qui tollis peccata*

Digitized by Google

κόσμου, δώρησαι ἡμῖν εἰρήνην. Εἶτα ἐπιλέγει.
Αὕτη ἡ ἕνωσις τοῦ ἁγίου καὶ ἱεροῦ σώματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ· γένοιτο δὲ καὶ ἐμοὶ καὶ πᾶσι τοῖς μετέχουσιν εἰς ὑγείαν ψυχῆς τε καὶ σώματος· σωτηριώδης ἑτοιμασία πρὸς τὸ τυχεῖν καὶ λαβέσθαι τῆς αἰωνίου ζωῆς, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ. Αμήν.

Κύριε Ιησοῦ Χριστὲ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, ὁ βουλήσει τοῦ πατρὸς καὶ συνεργείᾳ τοῦ ἁγίου πνεύματος, διὰ τοῦ θανάτου σου τὸν κόσμον ζωοποιήσας, ῥῦσαί με διὰ τούτου τοῦ ἁγίου σου σώματος καὶ αἵματος ἀπὸ παντὸς κακοῦ, καὶ ἀπὸ πασῶν τῶν ἀνομιῶν μου, καὶ ποίησόν με ἀεὶ ταῖς σαῖς ὑπακούειν ἐντολαῖς, καὶ μηδέποτε συγχωρήσῃς μοί σου χωρισθῆναι· ὃς ζῇς καὶ βασιλεύεις μετὰ τοῦ πατρὸς ἐν ἑνότητι τοῦ ἁγίου πνεύματος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Αμήν.

Τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ διατηρήσαι με εἰς τὴν αἰώνιον ζωήν. Αμήν.

ΤΕΛΟΣ.

Digitized by Google

mundi: miſerere nobis. Tertio vero dicit. *Agnus Dei, qui tollis peccata mundi: dona nobis pacem.*

Deinde dicit. *Hæc commiſtio ſancti* † *& ſacri corporis Domini noſtri Ieſu Chriſti: Fiat autem mihi, & omnibus accipientibus ad ſanitatem mentis & corporis ſalutaris præparatio, ad conſequendam vitam æternam, per dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, Amen.* Sacroſanct.

Domine Ieſu Chriſte fili Dei viui, qui ex voluntate Patris, cooperante Spiritu ſancto, per mortem tuam mundum viuificaſti, libera me per hoc ſacroſanctum Corpus & ſanguinem tuum, ab vniuerſis malis & ab omnibus iniquitatibus meis, & fac me tuis inhærere † *mandatis, & à te nunquam ſeparari permittas. Qui viuis & regnas cum Patre in vnitate Spiritus ſancti, in ſecula ſeculorum, Amen.* obedire.

Corpus & ſanguis Domini noſtri Ieſu Chriſti cuſtodiat me in vitam æternam. Amen.

FINIS.

Digitized by Google

ΥΜΝΟΣ ΤΟΥ͂ ἁγίου ΘΩΜΑ Ἀκοϊνάτου, εἰς τὴν τοῦ παναγίου σώματος ΧΡΙΣΤΟΥ͂ ἑορτὴν, ὑπὸ ΦΕΔ. ΜΟΡΕΛΛΟΥ Δ. Β. ἑρμηνευθείς.

Ἄδε γλῶττα κυδήεντος Σώματος μυστήριον, Αἵματός τε πολυτίμου, Ὅγ' ἐς κόσμου ἄποινα Καρπὸς γαστέρος γενναίας, Ἄναξ ἐθνῶν ἔχεεν.

Ἡμῖν δοθεὶς, ἡμῖν φυεὶς, Ἐξ ἀφθόρου παρθένου, Καὶ τῷ κόσμῳ ὁμιλήσας, Λόγου σπόρου σπαρέντος, Διαγωγῆς εἶς τρίβω, Θεικλέῳ κλεῖσε τάξει.

Ἐν ὑστάτου νυκτὶ δόρπου, Ἀγκλιθεὶς ἅμ' ἀδελφοῖς, Τηρηθέντος νόμου πάνυ, Σιτίοις ἐπ' ἐννόμοις, Ἔδεσμ' ὄχλῳ δυοδεκάτῳ Αὐτὸν χεροῖν αἷς ἔδω.

HYMNVS D. THOMÆ DE Aquino, in Feſto Corporis CHRISTI.

Pange lingua glorioſi Corporis myſteriū, Sanguiniſque pretioſi, Quem in mundi pretium Fructus ventris generoſi, Rex effudit gentium.

Nobis datus, nobis natus, Ex intacta virgine, Et in mundo conuerſatus, Sparſo verbi ſemine, Sui moras incolatus Miro clauſit ordine.

In ſupremæ nocte cœnæ Recumbens cum fratribus, Obſeruata lege plenè, Cibis in legalibus, Cibum turbæ duodenæ se dat ſuis manibus.

Verbum caro, panem verum, Verbo carnem efficit, Fitque ſanguis Chriſti merum, Et ſi ſenſus deficit. Ad firmandum cor ſincerum Sola fides ſufficit.

Tantum ergo ſacramentum Veneremur cernui: Et antiquum documẽtum Nouo cedat ritui: Præſtet fides ſupplementum Senſuum defectui.

Genitori, genitoque Laus & iubilatio, Salus, honor, virtus quoque ſit, & benedictio: Procedẽti ab vtroque Compar ſit laudatio.

Amen.

Λόγος σάρξ, ἄρτον ἀτρεκῆ, Λόγῳ σάρκ᾽ ἀπέδειξε· Γίνεθ᾽ αἷμα Χριστοῦ οἶνος, Κἂν αἴσθησις λίποιτο. Πρὸς τὸ ῥῶσαι ἁγνὸν ἦτορ Μούνη πίστις ἤρκεσε.

Τόσον δὲ δὴ μυστήριον Σεβώμεθα ἑξῆς. Καὶ παλαιὸν τὸ δίδαγμα Νέῳ εἴκῃ νομίμῳ, Παράσχοι πλήρωμα πίστις Αἰσθήσεων ἐκλείψει.

Γεννήτορ᾽ ἠδὲ τῷ γόνῳ Κλέος, καὶ ἀλαλαγμός, Σωτηρία, ἀρετή, δόξα τε Εἴη καὶ εὐλογία· Προβυθέντ᾽ ὑπ᾽ ἀμφοτέρου Ὁ αὐτὸς ἔπαινος ᾖ.

Ἀμήν.

5853579

Digitized by Google